

V oficiálních postojích je domácí násilí, pokud je formulováno jako abstraktní fenomén, samozřejmě odsuzováno. Citlivost tématu se objeví až v okamžiku, kdy je domácí násilí převedeno do reálných souvislostí jako je např. otázka, zda a jak má stát v případech domácího násilí jednat a jak se má stát vůči pachatelům a obětem domácího násilí chovat. Nutnost změn v dosavadních přístupech nejenom ze strany státu je třeba v České republice, i v Itálii.

Většina postupů proti násilí, které garantuje stát, je vyladěna na násilí mezi cizími lidmi. Domácí násilí se však odehrává mezi lidmi blízkými. Pachatel a oběť jsou citově, sociálně a ekonomicky vzájemně závislé, blízké osoby. Domácí násilí představuje opakované a dlouhodobé týrání partnera, se kterým se dělíme o soukromí. Do intimního svazku pachatel i oběť kdysi vstoupili dobrovolně a na základě svého privátního rozhodnutí. Na své soukromí mají státem garantované právo. Jenomže násilí vůči partnerovi páchané v soukromí bytu ohrožuje nejdříve důstojnost, pak zdraví a nakonec i život oběti. To jsou hodnoty, které je stát povinen chránit. Klíčové je tedy rozhodnutí, že domácí násilí budeme akceptovat jako legitimní důvod pro vstup státu a jeho institucí do privátní sféry rodiny. Tím okamžitě vzniká otázka, podle jakých pravidel bude stát "urovnávat" soukromé vztahy, které definuje jako nežádoucí domácí násilí. Politika státu vůči domácímu násilí musí být jasně deklarována. To je velký problém hlavně v Itálii, kde vládní

politika musí brát v potaz postoj katolické církve a tradičních hodnot, které jsou nedotknutelné a tudíž o určitých tématech smí hovořit pouze velmi "opatrně a diplomaticky".

Postup policie při kontaktu s domácím násilím se opírá o všeobecně platné zákony a normy. Policisté v našich podmínkách se na místě domácí rozepře řídí především trestním zákonem 140/1961 Sb., zákonem o přestupcích 200/1990 Sb., a zákonem o policii ČR 283/1991 Sb. Ve srovnání s řadou jiných států (např. Rakousko, Švédsko, Velká Británie, USA)⁶⁴, tak zůstávají vězet v tradiční roli policie jako převážně represivní složky. Stejná je situace i v Itálii, kde je však policejní postup upraven ještě regionálními správními akty, a tím je nastíněno možné řešení při nečinnosti zákonodárce v této oblasti. Povinnosti policie tedy směřují hlavně k osobě pachatele a stíhání trestných činů a otázka účinné pomoci oběti stojí stranou. Oběť je dnes u nás v situaci, kdy si svou (fyzickou) bezpečnost a (lidskou) důstojnost musí zajistit na své vlastní náklady, například útekem do azylového domu. V Itálii je jím nezisková organizace Casa delle donne (Dům žen). Stát a jeho instituce v ČR se zatím nepřihlásili k ochraně a zajištění sociálních práv obětí domácího násilí.

Hlavním cílem prevence a intervence není primárně stíhat a potrestat pachatele, nýbrž poctivý úmysl pomoci partnerskému vztahu zastavit násilné incidenty vhodným zásahem zvnějšku. Pomoci odstranit násilí mezi partnery je hlavním cílem všech oficiálních aktivit, který musí stát a jeho instituce věrohodně reprezentovat občanské veřejnosti. Tím je jasně řečeno, že izolovanými tvrdými opatřeními vůči pachateli nelze problém vyřešit. V Itálii bude asi největším problémem veřejná publicita, neboť pro většinu společnosti je toto téma stále tabu. Oběti domácího násilí nevolají po tvrdé represii, naopak jejich hlavní potřebou je žít slušný život v partnerském svazku bez násilí. Naším úkolem je tedy hledat ucelený a diferencovaný systém opatření, který by postihl různé podoby a stupně domácího násilí a dával by šanci na ozdravení nemocného vztahu tam, kde ještě oba partneři, tj. pachatel i oběť, mají vůli k nápravě, a ochránil oběť tam, kde udržení vztahu již nepřichází v úvahu. O této potřebě uceleného opatření hovoří i řada italských studií, jak jsem již v textu

zmiňovala. Prevence i intervence garantované státem by měly začít u tří uzlových bodů, kterými jsou: **informovanost, ochrana oběti a konfrontace pachatele s oficiální reakcí.**

Informovanost o domácím násilí se v posledním roce výrazně zvýšila. Značné rezervy však přetrvávají v informovanosti odborníků. Mnozí lékaři, učitelé ale i policisté a sociální pracovníci jsou při kontaktu s oběťmi domácího násilí nejistí, nedovedou jim poskytnout základní informace ani poradit. Přitom právě oni jsou vstupní branou, kterou se domácí násilí dostává ze soukromí na veřejnost. Základní profesně zaměřené proškolení všech pomáhajících profesí proto považují za žádoucí. Povinnost chránit oběť před fyzickým útokem by měla přejít v plném rozsahu na policii. Další formy ochrany a podpory oběti, například poskytování informací v právní a sociální oblasti, by měly zajišťovat navazující instituce financované státem a provázané ve své činnosti s nestátní sférou.